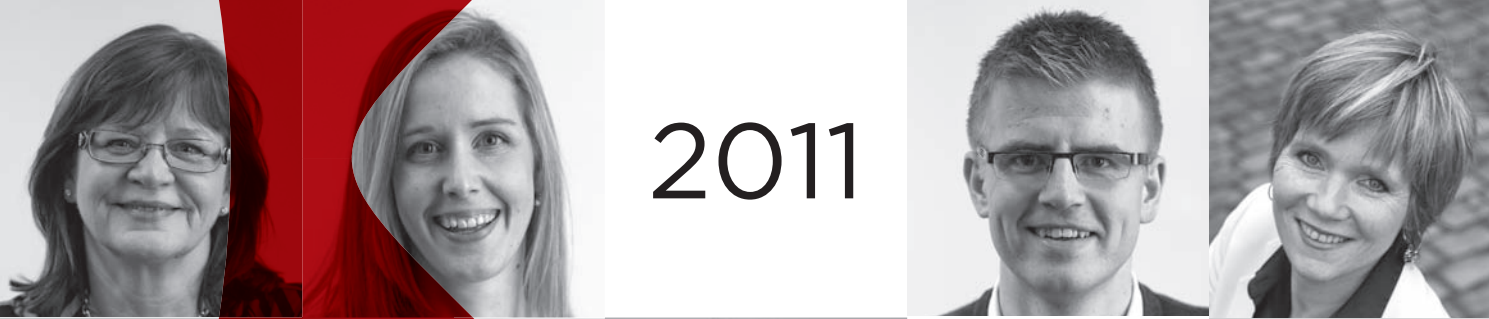

KONKURRANSE
TILSYNET
The Competition Authority

2011

2012

Rustet for 2012

Konkurransetilsynet har fått på plass en ny organisering fra årskiftet 2011/2012. Den nye organisasjonen er et godt utgangspunkt for å nå tilsynets strategiske mål og gir en tydelig myndighets- og ansvarsfordeling.

FAKTA OM KONKURRANSETILSYNET

- Ledes av konkurransedirektør Christine B. Meyer
- Etablert i 1994
- Hovedkontor i Bergen
- Ca. 100 ansatte
- Underlagt Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
- I 2011 mottok tilsynet 1001 saker, hvor 461 saker gjaldt fusjoner og oppkjøp, mens 81 saker gjaldt konkurranseskadelig adferd.

KONKURRANSETILSYNET ER NÅ DELT I TRE MARKEDSAVDELINGER;

1. Finans-, kommunikasjon og transport
2. Industri, bygg, anlegg og kraft
3. Mat, helse og detaljhandel

For å rådgi og kvalitetssikre sakene i markedsavdelingene har den nye organisasjonsstrukturen tre fagavdelinger; økonomisk stab, juridisk stab og etterforskningsstaben.

I tillegg er det opprettet en ny funksjon for å håndtere eksterne kontakter derigjennom internasjonale relasjoner og kontakt med bransjeorganisasjoner. Tilsynet har også valgt å styrke kommunikasjonsstaben.

Konkurransetilsynet har også det administrative ansvaret for Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) og lederen av sekretariatet er en del av ledergruppen i Konkurransetilsynet.

Forsiden har bilde av noen av Konkurransetilsynets ansatte:

Christine B. Meyer, Beate Milford Berrefjord, Anette Østmo Farstad, Jakob Aars, Svenn Gaulen, Gerd Kari Urang, Eirik Lothe Hess, Hans Petter Hanson, Kristjan Ryste, Høgne Steinbakk, Marta Opheim, Line H. Nygaard, Karin Aadland, Anja Mathiesen, Hanne Gard Lund, Ronny Turøy, Edel Trengereid, Therese Johannessen, Thien Minh Nguyen, Torje Andreassen og Kari Sælen.

Foto side 5, 7, 8 og 10: Marit Hommedal og ScanStockPhoto.

Konkurransedirektør Christine B. Meyer. Foto: Marit Hommedal

Internasjonalt fagnivå **SYNLIGHET** Profesjonalitet

Konkurransetilsynets oppgaver spenner fra å håndheve forbuds- og inngrepsbestemmelsene i konkurranseloven til å forebygge konkurransekriminalitet og påvirke markedsarkitektur og -struktur. For å best mulig kunne skjønne disse oppgavene har tilsynet satt tre overordnede strategiske mål for den neste femårsperioden.

Det første strategiske målet er å ha et høyt faglig internasjonalt nivå som forhindrer konkurranseskadelig adferd. Gjennom å arbeide med dette målet skal vi øke vår gjennomslagskraft i retten og unngå faglig overprøving. Tilsynet vil også intensivere arbeidet med saker som involverer misbruk av dominerende stilling.

Det andre strategiske målet er å være synlig slik at vi kan ivareta vårt samfunnsoppdrag og forebygge konkurransekriminalitet. Dette betyr at tilsynet vil arbeide for å øke vår strategiske medie-synlighet, å øke næringslivets kjennskap til konkurranseloven og bli tatt med på råd i konkurransespørsmål.

Det tredje strategiske målet angår hvordan Konkurransetilsynet forholder seg til partene. Konkurransetilsynet har fått tildelt sterke virkemidler for å håndheve konkurranseloven og da er det særlig viktig at partene som er i kontakt med Konkurransetilsynet håndteres profesjonelt og med respekt.

A handwritten signature in black ink that reads "Christine B. Meyer".

Christine B. Meyer

Viktige saker i 2011

VARSEL OM STORGEBYR FOR ASFALT-SAMARBEID

Konkurransetilsynet har avdekket et omfattende samarbeid mellom Veidekke og NCC knyttet til legging av asfalt i Nord- og Sør-Trøndelag. Gjennom tett dialog i forkant av anbudsfrister har de to selskapene fordelt store offentlige kontrakter mellom seg. Samarbeidet har pågått i årene 2005-2008. Videre har Konkurransetilsynet avdekket et tilfelle av informasjonsutveksling mellom Veidekke og NCC i Møre og Romsdal i 2006.

I oktober 2011 varslet Konkurransetilsynet at Veidekke kan få et gebyr på 270 millioner kroner og NCC et gebyr på 165 millioner kroner for brudd på konkurranseloven. Fordi Veidekke kom først og informerte Konkurransetilsynet om det ulovlige samarbeidet og bidro til oppklaring av saken, kan selskapet bli fritatt for gebyret.

I løpet av 2012 blir det truffet endelig vedtak i saken.

Les mer om lempning på konkurransetilsynet.no

VARSLER LOVBRUDD - SLIPPER GEBYR

To taktekkerfirmaer i Bergensområdet ble i 2011 ilagt gebyr for å ha brutt konkurranseloven.

De to selskapene deltok i en anbuds-konkurranse om taktekking av Forsvarets nye administrasjonsbygg på Håkonsvern sommeren 2008. Under anbudsprosessen ble det oversendt opplysninger mellom selskapene om prisoppstillinger og prisvurderinger knyttet til anbudet.

Som et resultat av det ulovlige samarbeidet ble ett av selskapene ilagt et gebyr på 350 000 kroner for brudd på konkurranseloven. Det andre selskapet ble ilagt et gebyr på 1,2 millioner kroner, men ble innvilget full lempning og dermed fritatt for gebyret ettersom selskapet varslet Konkurransetilsynet om forholdet. Dette er første gang Konkurransetilsynet fritar et selskap fra overtredelsesgebyr på grunn av slik varsling.

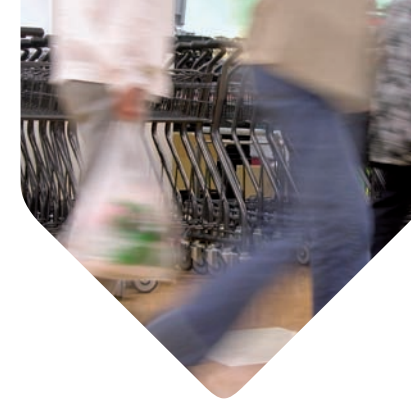

NYTT SENTER FOR KONKURRANSEPOLITIKK

I september 2011 ble Bergen Centre for Competition Law and Economics (BECCLE) åpnet. Forsknings-senteret skal samle de faste faglige ansatte ved Universitetet i Bergen (UiB) og Norges Handelshøyskole (NHH), samt forskere og stipendiater som jobber med konkurransepolitiske spørsmål i ett miljø.

Konkrete samarbeidsplaner er forskningsprogram, utveksling av dyktige fagfolk og en styrking av det konkurransejuridiske fagmiljøet.

Senteret er finansiert av NHH, UiB og eksterne midler.

NRK ØNSKET TRAFIKKPORTAL

I 2011 ønsket NRK å opprette en nettbasert trafikkportal som samler all relevant trafikk- og ruteinformasjon for all kollektivtransport i landet.

Konkurransetilsynet har vurdert at en trafikkportal fra NRK sannsynligvis vil ha en betydelig negativ innvirkning på eksisterende kommersielle aktører som tilbyr eller er i ferd med å utvikle nettbaserte trafikkopplysningstjenester. Videre mente tilsynet at en etablering av trafikkportalen kunne redusere kommersielle aktørers insentiver til å investere i både etablering av nettbaserte trafikkopplysningstjenester og utvikling og forbedring av eksisterende tjenester.

I tillegg mente Konkurransetilsynet at problemstillingen om tilgang til offentlige rådata bør vurderes uavhengig av NRKs søknad.

Konkurransetilsynet har gitt sine vurderinger av konkurransevirkningene til Medie- tilsynet.

Endelig avgjørelse tas av Regjeringen.

MATKJEDEUTVALGET

Norge har det høyeste prisnivået på mat i Europa, og et dårligere vareutvalg enn våre naboland. Matkjedeutvalget ble gitt i oppgave å kartlegge styrkeforholdene i verdikjeden for mat, og foreslå tiltak som kunne ivareta forbrukernes interesser.

Utvalgets utredning ble sendt på høring til blant annet Konkurransetilsynet. I høringsuttalelsen peker Konkurransetilsynet på noen konkurransemessige utfordringer i matkjeden som er sannsynlige årsaker til høyt prisnivå og begrenset utvalg:

- Høy markedskonsentrasjon i en rekke leverandørmarkeder, med få og til dels dominerende leverandører.
- Det norske importvernet beskytter deler av matindustrien mot konkurranse fra utlandet
- Det er kostbart å utvikle, produsere og distribuere et stort antall produktvarianter for et lite marked.

Les hele tilsynets høringsuttalelse på konkurransetilsynet.no

NYTT TAKSTSYSTEM

I 2011 innførte Konkurransetilsynet et nytt takstsystem for alle drosjer i Norge. Det nye takstsystemet kalles parallelltakst og skal gjøre det enklere for drosjekunder å sammenligne priser mellom konkurrerende drosjeselskap. I tillegg skal det nye takstsystemet gjøre det lettere å forstå drosjeregningen og sjekke om prisen på drosjeturen er korrekt.

Les mer om parallelltakst på konkurransetilsynet.no/drosje

Kom først og meld fra om ulovlig samarbeid!

EN VEI UT AV UFØRET:

LEMPNINGSORDNINGEN HAR BEGYNT Å VIRKE OGSÅ I NORGE

Lempningsordningen gir bedrifter mulighet til å ta ansvar og bryte ut av et ulovlig samarbeid.

HVA ER LEMPNING?

Lempning betyr helt eller delvis fritak fra overtredelsesgebyr for å avsløre ulovlig samarbeid for Konkurransetilsynet

- Bedriften som kommer først til Konkurransetilsynet og fremlegger bevis for ulovlig samarbeid kan oppnå hel lempning av overtredelsesgebyr. Videre kan straffeforfølgning unngås, og bedriften kan få bedre mulighet til å ivareta omdømmet.
- Det kan gis delvis lempning, det vil si at overtredelsesgebyret reduseres for det eller de neste foretak som bistår i oppklaringen.

HVA ER ET ULOVLIG SAMARBEID?

Ulovlig samarbeid innebærer at to eller flere bedrifter innenfor en bransje samarbeider om forhold de skulle ha konkurrert om. I stedet for å konkurrere om kontrakter og leveranser, slik kundene forutsetter, inngår deltakerne for eksempel avtaler om deling av markeder, størrelsen på rabatter og priser og størrelsen på tilbud.

Foto: Marit Hommedal

HVORFOR TILBYS LEMPNING?

- Ulovlig samarbeid er alvorlig økonomisk kriminalitet som koster fellesskapet milliardbeløp.
- Ulovlig samarbeid er ofte vanskelig å avdekke uten hjelp "innenfra".
- Risiko for høye bøter og fengselsstraff kan gjøre det vanskelig for en bedrift å bryte ut av samarbeidet. Lempning gjør det lettere å ta ansvar og bryte ut.

LEMPNINGSORDNINGEN HAR BEGYNT Å VIRKE I NORGE

- Hovedtyngden av saker om ulovlig samarbeid i EU og USA er avdekket på bakgrunn av lempningssøknader: Mer enn syv av ti saker i EU og ni av ti i USA.
- Lempningsordningen ble innført i Norge i 2004. Siden 2008 har Konkurransetilsynet mottatt 14 søknader om lempning. Flere av de større sakene de siste årene har opphav i lempningssøknader.

ØKT KJENNSKAP TIL LEMPNINGSORDNINGEN GIR ØKT RISIKO FOR DELTAKERNE I ULOVLIG SAMARBEID

- Konkurransetilsynet vil i 2012 gjøre et løft for å gjøre lempningsordningen bedre kjent i næringslivet, blant annet gjennom informasjonskampanjer mot ulike bransjer, og deltakelse i foredrag og seminarer der næringslivsaktører møtes.
- Målet med å gjøre lempningsordningen bedre kjent er både å forebygge ulovlig samarbeid og å avdekke flere tilfeller av ulovlig samarbeid.

LES MER PÅ
KONKURRANSETILSYNET.NO/LEMPNING

LEMPNING I ASFALT-SAKEN

I oktober 2011 varslet Konkurransetilsynet at Veidekke kan få et gebyr på 270 millioner kroner og NCC et gebyr på 165 millioner kroner for brudd på konkurranse-loven. Fordi Veidekke kom først og informerte Konkurransetilsynet om det ulovlige samarbeidet og bidro til oppklaring av saken, kan selskapet bli fritatt for gebyret.

ETTERLEVELSE AV LOVEN (COMPLIANCE)

Konkurransetilsynet vil i 2012 sette enda større fokus på bedriftenes ansvar for å etterleve konkurranse-loven og fordelene med å etablere gode internkontrollsystemer og en bedriftskultur som sikrer at konkurranse-loven følges.

BESTILL BROSJYRE

Du kan få brosjyren "Tør du fortsette" gratis tilsendt i posten. Bestilling gjør du enten på telefon 55 59 75 00 eller på konkurransetilsynet.no

Konkurranseskultur:

HVORDAN KAN EN BEDRIFT SØRGE FOR AT KONKURRANSELOVEN FØLGES?

Det er bedriftenes ansvar å følge konkurranseloven. "Compliance" på konkurranserettsområdet betyr å følge konkurranseloven. Konkurransetilsynet kaller det konkurranseskultur. Brudd på konkurranseloven kan få alvorlige konsekvenser for bedriften og enkeltpersoner, som høye bøter, fengselsstraff, omdømmetap og erstatningssøksmål. Det bør derfor være en lønnsom investering å etablere en sunn bedriftskultur og robust internkontroll på konkurranserettsområdet for å hindre lovbrudd, slik bedriften har gjort på andre viktige områder.

BEDRIFTEN BØR

- Identifisere og vurdere hvilken konkret risiko for brudd på konkurranseloven bedriften står overfor
- Iverksette løpende tiltak for å motvirke denne risikoen
- Regelmessig evaluere egne tiltak
- Synliggjøre ledelsens forpliktelse til å overholde konkurranseloven

Konkurransetilsynet vil i 2012 sette enda større fokus på bedriftenes ansvar for å etterleve konkurranseloven og fordelene med å etablere gode internkontrollsystemer og en bedriftskultur som sikrer at konkurranseloven følges.

Foto: Marit Hommedal

Ny konkurranselov i arbeid

Konkurranselovutvalget ble nedsatt i statsråd 17. desember 2010. Utvalget fikk i oppdrag å foreta en helhetlig gjennomgang av konkurranseloven. Et gjennomgående tema i mandatet var videre EØS-harmonisering og effektivisering av konkurransehåndhevelsen. Utvalget har vært ledet av Prof. dr. juris Erling Hjelmeng. Sekretariatsfunksjonen har vært ivaretatt av Konkurransetilsynet, og ledet av juridisk direktør Håkon Cosma.

Utvalget leverte sin rapport til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet 14. februar 2012.

I rapporten foreslår utvalget blant annet endringer i reglene om kontroll med foretakssammenslutninger. Det foreslås å heve terskelverdiene betydelig. Videre legges det opp til en effektivisering av kontrollen, blant annet ved at det legges til rette for at foretakssammenslutninger skal kunne godkjennes på vilkår foreslått av partene tidlig i prosessen.

Videre foreslår utvalget at lempningsordningen utvides til å omfatte ansatte i det foretaket som søker om lempning. Dersom lovendringene vedtas vil de antakeligvis gjelde fra årsskiftet 2012/2013.

Konkurransetilsynets hovedkontor i Telegrafbygget i Bergen.

OM 2011 PÅ NETT

Konkurransetilsynets arbeid tar utgangspunkt i konkurranseloven og i de prioriteringer, rammer og resultatkrav som Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet setter årlig gjennom sitt tildelingsbrev.

Konkurransetilsynets årsrapportering vedrørende prioriteringer, rammer og resultatkrav kan leses på konkurransetilsynet.no/2011.

OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) er et offentlig opprettet klageorgan som behandler saker om brudd på regelverket om offentlige anskaffelser. Årsmelding om KOFAs virksomhet i 2011 kan du lese på kofa.no/2011.